

ALMANYA'DA GENÇLERİN MUHAKEMESİ

Asistan: Feridun YENİSEY

PLAN

I. Giriş

- 1) Genel olarak
- 2) Terim meselesi
- 3) Federal Almanya Genç Mahkemeleri Kanununun ana hatları ve tarihçesi
 - a) 1923 Kanunu
 - b) 1944 Kanunu
 - c) 1953 Kanunu
- 4) Gençler için uygulanan müeyyideler
 - a) Terbiye tedbirleri
 - aa) Direktifler
 - bb) Terbiye kayyımlığı
 - cc) Sosyal yardımla terbiye
 - b) Disiplin araçları
 - aa) İhtar
 - bb) Özel yükümlülükler altına sokma
 - cc) Gençin tutulması
 - c) Hürriyeti bağlayıcı ceza

II. Gençlerin muhakemesindeki sūjeler

- 1) Genç Mahkemeleri
 - A) Gençlerin muhakemesindeki yargılama makamlarının çeşitleri
 - a) Genç hâkimi
 - b) Toplu sulh mahkemesi
 - c) Asliye mahkemesinin genç dairesi

- B) Gençlerin muhakemesindeki yargılama makamlarının yetkileri
- a) Madde itibarile yetki
 - aa) Genç hâkimi
 - bb) Toplu sulh mahkemesi
 - cc) Asliye mahkemesinin genç dairesi
 - b) Yer itibarile yetki
 - c) Şahıs itibarile yetki
 - aa) 14 - 18 yaşları arasında
 - bb) 18 - 21 yaşları arasında
 - ç) Genel mahkemelerin yetkili olduğu istisnai haller
 - aa) Muhakemelerin birleştirilmesi
 - bb) Yüksek Eyalet Mahkemesinin yetkisine giren işler
 - cc) Yetişkinlerin genç mahkemesinde yargılanması
- 2) Genç savcısı
 - 3) Şahsî davacı ve katılan
 - 4) Sanık
 - 5) Müdafî
 - 6) Kanunî temsilci ve eğitim hakkı sahibi
 - 7) Gençlerin muhakemesindeki yardımcı teşkilât
 - a) Araştırma faaliyetine yardım görevi
 - b) Sanığı eğitme görevi
 - c) Teşkilât mensuplarının hukukî durumu

III. Muhakemenin işleyişi

- 1) Önsoruşturma
 - A) Şahsiyetin araştırılması
 - B) Bilirkişi incelemesi
 - C) Davanın açılması ve kamu davasının mecburluğu
- 2) Sonsoruşturma
 - A) Sonsoruşturmanın açılması kararı ve muhakemenin sonraki işleyişi
 - B) Duruşma ve özellikleri
 - a) Gizlilik
 - b) Sanığın hazır bulunması
 - c) Yemin ettirmenin sınırları
 - C) Sonkarar
 - a) Sonkararın gerekçesi
 - b) Sonkararın bildirilmesi
 - c) Vesayet hâkimine yollama
 - ç) Muhakeme masrafları
- 3) Kanun yolu muhakemesi
 - A) Kısalık prensipi
 - B) Aleyhe değiştirme yasağı
 - C) Erken infaz

ALMANYADA GENÇLERİN MUHAKEMESİ

I) Giriş :

1) Gençlerin muhakemesinin yetişkinlerinkine nazaran değişik düzenlenmesinin nedenini anlayabilmek için insan vücudunun geçirdiği gelişme safhalarına göz gezdirmek gerekir. Doğumdan bir yaşına kadar meme çocuğu, 2-4 yaş arası birinci gelişme devresi, 5-7yaş arası birinci boy atma devresi, 8-10 yaş arası 2. gelişme, 11-15 yaş arası ikinci boy atma devresi ve 16-20 yaş arası olgunlaşma devresi olarak bir ayırım yapmak mümkündür. Fakat, takvim yaşının daima biyolojik yaşla aynı olmadığı (1) hatırdaki tutulmalıdır.

Zeller tarafından yapılan ayrıma göre (2); erkeklerde 6,6-12,0, kadınlarla 6,6-10,6 yaşlar arası buluğ öncesi devre, erkeklerde 12,0-15, kadınlarda 10,6-13,6 yaşlar arası birinci buluğ devresi, erkeklerde 15,0-18,0, kadınlarda 13,6-16,6 yaşlar arası ikinci buluğ devresi, erkeklerde 18 yaşın üzeri, kadınlarda 16,6 yaşın üzeri vücutta olgunluk devresidir.

Kanunun suç saydığı bir fiili işlediği sırada henüz bedeni ve ruhi gelişmesi tamamlanmamış küçüklerin muhakemesinde, yetişmişlerin muhakemesinde uygulanan hükümlerden değişik hükümlerin uygulanması gereğini anlayan ve mevzuatını buna göre düzenleyen ilk Devletlerden birisi de Federal Almanya'dır.

Gençlerin suç işlemesinde çevrenin ve suça yatkılığın (3) büyük rol oynadığı muhakkaktır. Diğer taraftan genç suçluluğu, gencin ailevi durumu ile yakından ilgilidir. Çocuğun hareketlerinin, fiilleri trendinin gelişmesi bakımından etkili olan en önemli

(1) Lehrbriefe; I, s. 2.

(2) Zeller W.; s. 16.

(3) Bellon; s. 19.

sosyal guruplar arasında aile, oyun gurupu ve komşuluk vardır. Bu guruplar özellikle önemlidir, çünkü çocuğun mensup bulunduğu ilk toplumlardır. Çocuk aile, oyun gurupu ve komşular ile başlıyarak muhtelif sosyal gurupların istek ve standartlarına kendini uydurmak süreci ile davranışlarını ve fiillerini yavaş yavaş bina eder. Bu bakımdan, çocuk suçluluğu incelenirken, olay daima içinde teessüs ettiği sosyal çevre ile bir fonksiyon içinde mütalâa edilmek gerekir (4). Genç evine ne kadar bağlı ise suç işleme ihtimali de o kadar az olmaktadır. Genç suçluların % 40 kadarının düşük ailelerden geldiği söylenirse, bu gerçek daha iyi ifade edilmiş olur. Sayılan bu sebeplerin yanısıra buluş çağı ve ruhi gelişme ile ilgili suç işleme sebeplerini de gözönünde tutmak gerekir (5): buluş çağının gereği olarak gençte dengesiz bir macera isteği, yetişkin bir insanın göstereceği tereddüte meydan kalmadan kullanılan adele kuvveti, cemiyette kendisini gösterme ve kendisine gereğinden fazla önem verdirme isteği, otoriteye karşı koyma eğilimi ve etrafına karşı güvensizlik, istemek ile yapabilmek arasında bir zıtlık göze çarpar (6). Bütün bu sayılan faktörler, safça yapılan şakalar ile cana ve umumi adaba karşı işlenen suçlar arasında tezahür edebilen boşalımlara yol açar.

2) *Terim meselesi :*

Türk doktrininde genellikle «çocuk mahkemeleri»nden bahsedilmektedir (7). İnceleme konumuz olan Alman Genç Mahkemeleri Kanunu 14-18 ve 18-11 yaş arasındaki sanıkların muhakemesini kapsamaktadır. 18 yaşındaki bir gence çocuk denemeyeceği için, «Gençlerin Muhakemesi» terimini tercih ettim.

3) *Federal Almanya Genç Mahkemeleri Kanununun ana hatları ve tarihçesi:* Gençin muhakemesinin gayesi onun cezalandırılması olmayıp, terbiye ve islahı için lâzım gelen tedbirlerin saptanmasıdır. Bu tedbirlerini amacı, cezadan farklı olarak, intikam fikri ile hareket edilmesi, sanığa bir eza vermek amacının güdülmesi olmayıp; sanığın şahsiyetini öğrenmemizi sağlayacak şekilde olmalıdır.

(4) Dönmezer, Kriminoloji; s. 177.

(5) Maurach: s. 95.

(6) Eresser: s. 144.

(7) Şensoy: s. 3; Tosun: s. 265.

Büyüklerin muhakemesinde şahsiyetin öğrenilmesi gayesi hedef olarak kabul edilmediğinden, küçük yaşlardaki sanıkların muhakemesinde özel hükümler sevk edilmesi gerekmektedir. Küçüklerin muhakemesinde alelade muhakeme kaidelerinin uygulanması küçük sanık için tehlikeli, hatta zararlı olabilmektedir.

Büyüklerin muhakemesinde uygulanacak yaptırım «ceza» olduğu ve eziyet verme fikrine dayandığı ve, yaptırım çeşitleri henüz pek az olup, her suçlunun şahsiyetine uydurulması imkânı bulunmadığı için, klasik muhakeme kaideleri çocuklara uygun düşmemektedir (7a). Mahkeme, genç hakkında terbiye ve islah tedbirlerinin alınmasına lüzum olup olmadığını, şayet lüzum var ise, bu tedbirlerin nasıl ve ne şekilde alınması gerektiğini araştırır ve bunları tayin ve tesbit eder (8).

Muhakeme sonunda ya «Terbiye Tedbiri»ne baş vurulur veya «Disiplin Aracı» kullanılır veyahutta «Hürriyeti Bağlayıcı Cezaya» hükmedilir. Terbiye tedbiri; direktifler, terbiye kayyımlığı ve sosyal yardımla terbiye şeklinde alınabilir. Disiplin aracı ise, ihtar, özel yükümlülük altına sokma veya hürriyetin kısıtlanması (gencin tutulması) müeyyideleridir (9).

a) Federal Almanya'da ilk kanun 1923 yılında kabul edildi ve o zamana kadar uygulanmakta olan, cezanın takdiren hafifletilmesi tatbikatına son verildi. Bu kanun, Franz von Liszt'in yapıcı çalışmaları ile ve gencin vücutça gelişmesine Ceza Hukukunun da ayak uydurması gerektiği şeklindeki düşüncelerin tatbikatta benimsenmesi sonucu ortaya çıkmıştır.

1923 Kanunununun eksik tarafları hemen kendisini gösterdi. Hazırlık çalışmalarının o zamanki seviyesine göre kabul edilmiş bulunan «ceza yerine eğitim» prensipinin hatalı olduğu ve bilhassa gençlerde cezanın icra edeceği terbiyevi tesirinin ihmal edilmiş olduğu anlaşıldı. Reform hareketlerinde ana fikir «gencin işlediği suçun mutlaka cezalandırılması» merkezinde idi.

b) Eksik görülen taraflar 1944 tarihli Genç Mahkemeleri Kanunu ile düzeltildi: 1923 tarihli kanun gençlerin suçlarını eği-

(7a) Tosun, s. 265.

(8) Tan, sh. 608-617.

(9) İçel, s. 15; bak, No. I, 4.

tici tedbirlerle cezalandırıyor, fakat bunlar normal cezalar gibi adli sicile kaydolup genci hayatı boyunca markalıyordu. Yeni kanunda eğitici tedbirlerin adli sicile kaydolunmayacağı esas kabul edildi ve ayrıca terbiye tedbirlerine yer verildi. 10 yıl yürürlükte kalan bu kanun 1953 tarihli Genç Mahkemeleri Kanunu ile yürürlükten kalktı.

c) Federal Almanya'da şimdi yürürlükte olan kanun, kendisinden öncekilerin düzeltilmiş şeklidir (9a). Getirdiği yenilik ise, eskiden sadece 14-18 yaşları arasındaki faillere tatbik edilmekte olan Genç Mahkemeleri Kanununun, belli şartlarla (10) yaşları 18-21 arasında olan faillere de tatbik edilebilmesidir. Diğer bir yenilik de gençlere tatbik edilecek müeyyidelerin, terbiye tedbirleri, disiplin araçları ve hürriyeti bağlayıcı ceza olmak üzere üçlü bir ayrıma tabi tutulmuş olmasıdır.

Gençler için uygulanan müeyyideler, bir genç eğitimi hukukunu meydana getirmektedir. Artık modası geçmiş olan «ceza yerine eğitim» prensipi yerine, «lüzumu olan yerde ceza vererek eğitim» prensipi ana fikir olarak kabul edilmiştir. Bu bakımdan müeyyidelerin seçiminde, birinci derecede failin eğitilmesi ihtiyacı ve gayesi göz önünde tutulmaktadır.

4) Gençler için uygulanan müeyyideler :

Bir genç tarafından veya JGG 105. maddedeki şartların gerçekleşmesi şartıyla bir yarı yetişkin tarafından işlenen cezalandırılabilir fiilleri, genç suçu olarak tanımlıyabiliriz. Genç suçunun hukuki neticesi, yetişkinler için ceza hukukunun öngördüğü müeyyideler olmayıp, tedbir niteliğinde bazı müeyyidelerdir. Gençler için ceza hukukunda, ağır hapis, hapis ve para cezası müey-

(9a) 1953 tarihli kanun çeşitli kereler değiştirilmiştir. En son değişiklikler Ceza Kanunu ile 2.3.1974 tarihinde ve Ceza muhakemesi birinci reform kanunu ile 9.12.1974 tarihinde yapılmıştır.

Bu değişiklikler, ceza kanununda yapılan değişikliklerle Genç Mahkemeleri Kanunu uyum haline getirmek gayesi ile yapılmıştır. Köklü bir reform üzerinde çalışmalar yapılmaktadır. Bu cümleden olmak üzere, 1975 Aralık ayında hazırlanan «Diskussionsentwurf für ein Gesetz über die Rechtsmittel im Strafsachen» zikredilmelidir. Tasarı, ceza muhakemesinde bir tek kanunyolu (Urteilsrüge) kabul edilmesini ve hafif ve orta ağırlıkta suçlarda ceza kararnamesinin duruşmalı verilmesini öngörmektedir. Önerdiği hükümlerin, gençlerin muhakemesinde de uygulanması gerekecektir.

(10) Bak. II, c.

videlerine yer verilmemiştir. Buna mukabil gençlerin muhakemesindeki özel gaye göz önünde tutularak müeyyideler üç ana gurupta toplanmıştır (m. 5): Terbiye tedbirleri (Erziehungsmassregeln), disiplin araçları, (Zuchtmittel) ve hürriyeti bağlayıcı ceza (Jugendstrafe).

a) *Terbiye tedbirleri (Erziehungsmassnahmen)*; gayesi failin cezalandırılması olmayıp, sadece eğitilmesine yönelik olan tedbirlerdir. Terbiye tedbirlerine genç hâkimi tarafından işlenen fiil «karşılığı» olarak değil, işlenen fiil «vesilesi» ile (aus Anlass der Straftat eines Jugendlichen) (m. 5/I) hükmolunur. İşlenen fiil genç hâkiminin işe elkoymasını sağlar, bundan sonra, genç hâkimi alınacak tedbirlerin seçilmesinde ve bu tedbirlere hükmedilmesinde sadece failin eğitilmesi gayesini gözönünde tutar (11).

Terbiye tedbirlerine hükmedilebilmesi için, failin JGG 3 ve StGB 51 anlamında cezaî ehliyeti olması lâzımdır.

aa) *Direktifler (Weisungen)* :

JGG'nin 10. maddesinde düzenlenmiş olan direktifler, gencin sürdüğü hayatı düzenleyen ve bu şekilde gencin eğitimini sağlayan ve emniyet altına alan emir ve yasaklardır. Meselâ, kötü tanınan mahallelere gitmeme, belli bir kurs veya işyerine devam etme, belirli şahıslarla ilişki kurma mecburiyeti, alkol içmeme veya tütün kullanmama emri verilmesi, traki kursuna (11a) devam etmek mecburiyeti gibi.

bb) *Terbiye kayyımlığı (Erziehungsbeistandschaft)* :

Terbiye kayyımının vazifesi, gence ve ailesine tavsiyelerde bulunarak gencin terbiyesine yardımcı olmaktır (58 JWG).

Terbiye kayyımı genç mahkemeleri tarafından tayin edilir ve bağlayıcı olmayan tavsiyeleri, terbiye kayyımı gencin tam itimadını kazanmış olduğu takdirde, gencin eğitilmesinde yardımcı olabilir. Terbiye kayyımlığı, gencin rüştünü kazanması ile, eğitim gayesinin elde edilmesi ve terbiye gayesine erişmenin sair şekillerde emniyet altına alınması ile son bulur (12).

(11) Schaffstein, s. 57.

(11a) («Polisin tertiplediği kurslara» ibaresi kanundan 1967 değişikliği ile çıkarılmıştır) (Druksache, I, s. 328.

(12) Schaffstein, 7.

cc) *Sosyal yardımla terbiye (Fürsorgeerziehung) :*

Gencin eğitiminde birinci derecede rol oynayan eğitim hakkı sahiplerinin yani bilhassa ailesinin, bu eğitim görevini yapamaz duruma gelmesi veya gereği gibi yapamaması hallerinde eğitimi tehlikeye düşen gencin eğitimi resmî bir makamca üzerine alınır (13). Sosyal yardımla terbiyeye, kaide olarak re'sen veya Genç Dairesinin (Jugendamt) talebi üzerine vesayet hâkimi tarafından hükmedilir. Bunun yanısıra genç mahkemeleri, yeteri kadar yetişmiş olmadığı için, m. 3 cümle 2 anlamında fiillerinden sorumlu olmayan gençler hakkında da 5, 9 ve 12. maddelere göre sosyal yardımla terbiye tedbirlerine başvurabilirler.

b) *Disiplin araçları (Zuchtmittel) :*

Disiplin araçlarının gayesi, failin sürdüğü hayata köklü bir tesir yapmadan, işlediği hukuka aykırı fiil için sorumlu olduğunu ona etkili bir biçimde öğretmektir (m. 13 I).

aa) *Ihtar (Verwarnung) :*

Genç hâkimi, işlediği fiilin hukuka aykırılığını etkili bir biçimde ve belli şekillere uyarak, gence, ihtar eder (m. 14).

bb) *Özel yükümlülükler altına sokma :*

10. maddenin düzenlediği direktiflerin (Weisungen), gencin sürdürdüğü hayatı uzun süre etkileyen tedbirler olmasına mukabil, özel yükümlülükler altına sokma tedbiri faile işlediği fiilin hukuka aykırılığını hükmedilen tedbir ile anlatmak ve neticelelerinden onu haberdar etmek gayesini güder. Meselâ, verdiği zararı ortadan kaldırma, zarar görenden şahsen özür dileme, ve kamu menfaatine çalışan bir teşkilâta belli bir miktar para ödemek yükümlülüğü gibi (m. 15, II, No. 1).

cc) *Gencin tutulması (Jugendarrest) :*

Gencin tutulması, derhal etki gösteren bir ceza mahiyetinde olduğundan, fail üzerinde bir şok tesiri yaparak, işlediği fiilin hu-

(13) Schaffstein, 65.

(13a) Önceki ibare (Auferlegung besonderer Pflichten) idi. Teminoleji birliği sağlamak gayesi ile değiştirildi. (Drucksache I, s. 328).

kukî neticelerini ona göstermesi bakımından, terbiye edici bir tedbirdir. 16. maddede düzenlenmiş olan tutmanın üç çeşidi vardır: «hafta sonlarında tutma», (en çok dört hafta sonu tatili gençin tutulmasına hükmedilebilir) (m. 16 II). Tutmanın diğer bir şekli, toplam süresi 6 günü geçemiyen «kısa tutmadır». Bir de, en az bir hafta ve en çok 4 hafta olabilen «devamlı tutma» vardır (m. 16 IV).

c) *Hürriyeti bağlayıcı ceza (Jugendstrafe) :*

Gençler hakkında başvurulabilecek diğer müeyyidelerin etkili olmayacağı anlaşılırsa, gençler için ceza hukukunun tanıdığı tek hakikî cezaî müeyyide olan hürriyeti bağlayıcı cezaya (Jugendstrafe) hükmolunur. 1963'de yapılan araştırmalara göre, hürriyeti bağlayıcı ceza, genç suçluların % 42.9'unda müspet etki göstermiştir (14). 17/I. maddede açıkça belirtildiği üzere, bu müeyyide gençler için özel olarak hazırlanmış bir cezaevinde infaz olunur.

Hürriyeti bağlayıcı ceza, ya belirli süreli olur ve bu belirli süreli ceza tecil edilebilir, yahut ta, süresi önceden tesbit edilmez, ve infaz sırasında pedagojik bakımdan infaz hâkimine bir kolaylık sağlanmış olur (15).

II) *Gençlerin muhakemesinde sùjeler :*

1) *Genç mahkemeleri:* Federal Almanya'da genç mahkemeleri, Sulh ve Asliye Ceza Mahkemelerinin özel şekilde kurulmuş daireleri olup, gençlerin ve yarı yetişkinlerin işledikleri suçlarda esas ve kanunyolu mahkemesi olarak karar verirler. Genç Mahkemeleri Kanununun (JGG) 33/2. maddesinde gençlerin muhakemesinde yargılama görevini yapan yargılama makamları şöyle sayılmıştır: Genç hâkimi, (Jugendrichter) adını alan sulh hâkimi, Toplu Sulh Mahkemesi (Jugendschöffengericht), ve Asliye Mahkemesinin Genç Dairesi (Jugendkammer). Adı geçen kanunun 37. maddesine göre, genç mahkemelerine seçilecek hâkim-

(14) Bellon: s. 134.

(15) Schaffstein, 89.

lerin eğtme kaabiliyetleri bulunması ve genç eğitiminde tecrübe sahibi olmaları gerekmektedir.

A) Gençlerin muhakemesindeki yargılama makamlarının çeşitleri :

a) *Genç Hâkimi* :

Genç Hâkiminin gençlerin muhakemesinde üç çeşit vazifesi vardır (16): bunlardan birincisi, gençlerin işlediği ve önemli olmayan bazı suçlarda esasa dair karar vermektir. (m. 39). Ayrıca, Toplu Sulh Mahkemesi başkanı sıfatıyla, halktan hâkimlerin muhakemeye etkileri sadece duruşma esnasında olduğundan, duruşma haricinde alınması gereken kararları, meselâ sonsoruşturmanın açılması kararı (StPO 196) ve düşme kararı (JGG 47) gibi kararları verir.

Genç Hâkiminin ikinci vazifesi, Alman Ceza Muhakemesi Kanunu ve Mahkemelerin Teşkilâtı Kanunu tarafından Sulh Hâkimine verilen diğer işlemleri yapmaktır. Meselâ önsoruşturmadaki hâkim işlemleri, yani tutma ve arama kararı verilmesi, keşif ve genç mahkemelerinin yetkisine giren yardım vazifesinin yapılması gibi.

Bu sayılanların dışında JGG genç hâkimine bazı özel vazifeler verir. Genç hâkimi 90. maddede düzenlenmiş bulunan «gençin tutulmasını» (Jugendarrest) kontrol ve gençlerin muhakemesi sonucunda verilen hükmün infazını idare eder (m. 82).

Genç Hâkimliği görevi ile vesayet hâkimliği görevi imkân nisbetinde aynı hâkimde birleşmelidir. Zira vesayet hâkimi, sanığı daha önceki bazı münasebetlerden tanıyabileceği için, sanığın karakteri hakkında daha iyi bir fikir sahibi olabilecektir (m. 34/2).

b) *Toplu Sulh Mahkemesi*: Genç Hâkiminin başkanlığında, duruşmada hâkimlik görevi yapan birisi kadın iki hukukçu olmayan hâkimden (Jugendschöffen) kuruludur.

c) *Asliye Mahkemesinin Genç Dairesi*: Asliye mahkemeleri nezdinde genç suçlularla meşgul olan ayrı bir daire kurulmuş-

(16) Schaffstein, s. 108.

tur. Bu daire, birisi başkan olmak üzere üç hukukçu, duruşmada etkili olacak birisi kadın iki hukukçu olmayan hâkimden müteşekkildir (17).

B) Gençlerin muhakemesindeki yargılama makamlarının yetkileri :

a) Madde itibariyle yetki :

aa) Genç Hâkimi: 39. maddeye göre, gençlerin işlediği ve terbiye tedbiri ve disiplin araçlarını gerektiren suçlarda, bu kanuna göre verilebilecek olan fer'i cezalar ve neticeler veya şöför ehliyetinin geri alınması tedbirlerinde ve savcı davayı tek hâkim (Strafrichter) önünde açarsa, genç hâkimi yetkilidir. Genç hâkimi bir seneden fazla ve belirlenmemiş süreli hürriyeti bağlayıcı ceza da veremeyeceği gibi, bir psikiatri hastahanesine yatırma kararı da veremez (17a).

Fiilin disiplin aracı veya terbiye tedbirinden daha ağır bir müeyyideyi gerektirdiği soruşturmanın açılması kararı verilmeden önce anlaşılırsa, Genç Hâkimi soruşturmanın Toplu Sulh Mahkemesi önünde açılmasını talep etmelidir. İşin Genç Hâkiminin madde itibariyle yetkisine girmediği ancak duruşma sırasında anlaşılırsa, muhakemenin daha ucuz olması için ve gençlerin muhakemesinde takib edilen eğitim gayesi göz önünde tutulur ve soruşturma yeniden Toplu Sulh Mahkemesi önünde açılmaz. Ancak fiil bir seneden fazla hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiriyorsa, işin yukarı yetkili mahkemede halledilmesi gerekir (StPO 270).

bb) Toplu Sulh Mahkemesi: Genel yetkiye sahip olan Toplu Sulh Mahkemesi, diğer Genç Mahkemelerinin madde itibariyle yetkisine girmeyen işlerde yetkilidir (m. 40). Soruşturmanın açılmasına kadar re'sen Asliye Mahkemesinin Genç Dairesine baş vurarak, işin önemi dolayısıyla davaya kendisinin bakıp bakmayacağını bu hususta vereceği bir kararla tesbit etmesi talep edebilir (m. 40/2). Asliye Mahkemesinin Genç Dairesinin Başkanı, işi üzerine alma kararını vermeden önce, sanıktan, duruşma-

(17) Schaffstein, s. 107.

(17a) Kleinknecht, s. 1538.

dan önce ileri sürmek istediği deliller olup olmadığını ve İlkso-
ruşturma yapılmasını isteyip istemediğini sorar.

Toplu Sulh Mahkemesi, yaşları 18-21 arasında olan «yarı ye-
tişkin»lerin (Heranwachsende) muhakemesinde en fazla 3 sene
hapis cezası verebilir (m. 108/3).

cc) *Asliye Mahkemesinin Genç Dairesi*; hem esas mahke-
mesi, hem de kanunyolu mahkemesi olarak vazife görür (m. 41).
Esas mahkemesi olarak, genel hükümlere göre (GVG 74) Ağır
Ceza Mahkemesinin madde itibariyle yetkisine giren işlere; işin
özel ağırlığı dolayısıyla Toplu Sulh Mahkemesinin talebi ile üze-
rine aldığı işlere (40/2 JGG); ve yarı yetişkinlerin muhakemesin-
de 3 seneden fazla hürriyeti bağlayıcı ceza verilmesi muhtemel
ise, bu işlere bakar (18).

Asliye Mahkemesinin Genç Dairesi kanunyolu mahkemesi
olarak, Genç Hâkiminin ve Toplu Sulh Mahkemesinin sonkarar-
larına karşı başvurulmuş istinaf kanun yolunda duruşmada ve
sonkararın verilmesinde yetkilidir. Ayrıca ilksoruşturma ve onun
sonuçları ile ilgili olan ve StPO'nun hükümlerine göre mahkeme
tarafından verilmesi gereken kararları verir ve Sorgu Hâkiminin
ve Genç Hâkiminin, özel bir vazifeyi ifa ederken verdikleri karar-
lar (Verfügung) ile Genç Hâkiminin ve Toplu Sulh Mahkemesi-
nin verdikleri kararlara (Entscheidung) yapılan itirazlarda (18a)
inceleme makamı olarak fonksiyon ifa eder. (73 GVG).

b) *Yer itibariyle yetki*: Yer itibariyle yetkiyi tayin eden
genel hükümler gençlerin muhakemesinde de uygulanır. Fakat
bir gencin işlediği birden fazla suçlarda tek bir hâkimin yetkili
olmasını sağlamak gayesiyle yedek bazı yetki kaideleri kabul
olunmuştur. Genel Ceza Muhakemesi Kanununun (StPO) ve
Gençlerin Muhakemesi Kanununun yer itibariyle yetkiyi tesbit eden
kaideleri arasında bir öncelik - sonralık münasebeti yoktur. Bu
kaideler birbirlerinin yanısıra tatbik edilebilirler. Savcı yer iti-
bariyle yetkili mahkemenin herhangi birisinde davayı açabilir.

(18) Schaffstein, s. 112.

(18a) Alman Hukukunda mahkeme kararlarına (Beschluss) itiraz et-
mek mümkündür.

aa) Genel muhakeme hukukuna veya özel hükümlere göre yetkili olan hâkimlerin yanısıra; genç sanık hakkında vesayet hâkimliği görevlerini yüklenmiş olan vesayet hâkiminin bulunduğu yer (FGG 34, 36/1'e göre, gencin ikametgâhının bulunduğu yer, ikametgâhı yoksa, hazır bulunduğu yer hâkimi, vesayet hâkimidir); bb) İddianamenin verildiği sırada tutuklanmış olan sanığın bulunduğu yer hâkimi; cc) Daha önce işlemiş olduğu bir suçtan dolayı verilmiş olan bir genç cezasını (Jugendstrafe) çekmekte olan gencin yeni bir suç işlemesi halinde, bu yeni suç için yer itibariyle yetkili yargılama makamı, eski suçun cezasının infazını idare eden hâkimin bulunduğu yer hâkimidir. (m. 42/1).

Yukarıda sayılan yer itibariyle yetkili mahkemelerden herhangi birinde savcının davayı açabilmesi mümkündür, fakat bu yetki kaidelerinden «infaz idare eden hâkimin bulunduğu yer» ve infaz bahis mevzuu değilse, «vesayet hâkiminin bulunduğu yer» hâkimine öncelik tanınmıştır ve bu öncelik tanınması ihtiyari bir yetkidir (m. 42/2).

Gençlerin muhakemesinde göze çarpan diğer bir özellik de, son soruşturmanın açılmasından sonra gencin kendi arzusu veya bir mecburiyet karşısında ikametgâhını değiştirmesi halinde, savcının da rızasını alarak hâkimin davayı gencin yeni ikametgâhı mahkemesine nakledebilmesidir. Muhakeme kendisine nakledilecek olan hâkim bunu sakıncalı bularak kabul etmezse, yüksek yetkili mahkeme karar verir (m. 42/3). Gencin bir islahhane-den diğerine nakledilmesinde de aynı hüküm tatbik edilir.

c) *Şahıs itibariyle yetki:* Gençlerin Muhakemesi Kanunu (JGG), yaşları 14-18 arasında olan gençlerin ve bazı şartlarla 18-21 arasında olan yarı yetişkinlerin muhakemesinde uygulanır.

Yaşları 14'den küçük olan çocuklar bu kanunun kapsamı haricinde kalırlar. Çocuklara karşı, gençler için ceza hukukunun tepki araçları olan cezalar ve terbiye araçlarında olduğu gibi, işlenen fiilden dolayı değil, işlenen fiili bir fırsat bilerek, başlamış bulunan ahlâkî bozukluğun artmasını önlemek gayesiyle terbiye tedbirlerine hükmolunabilir. Terbiye tedbirlerinin en önemlisi, terbiye ve tedib hakkının ana - babanın elinden alınarak ahlâken düşük çocukların Devlet tarafından sosyal yardım yoluyla yetiştirilmesidir. Diğer bir terbiye tedbiri de (Schutzaufsicht) adı ve-

rilen ve ana - babanın terbiye hakkının Devlet tarafından murakabeye tabi tutulması şeklidir. Bu sayılan tedbirler Jugendwohlfahrtsgesetz'de düzenlenmiştir.

aa) Gençlerin Muhakemesi Kanununun ağırlık noktasını, yaşları 14-18 arasında olan faillerin işledikleri suçların muhakemesi teşkil etmektedir. Bu yaşlar arasındaki bir failin fiilinin hukukî neticelerinden sorumlu olup olmadığı, «fiili işlediği sıradaki anlama kaabiliyeti ve ruhi gelişmesinin, fiilinin hukuka aykırılığını anlamasına yetecek derecede» oluşuna göre tesbit edilir (m. 3). Bu sebeple, gencin kendisini idare kaabiliyeti ve önceden tahmin kaabiliyetinin bulunmaması halinde sorumsuzluğu vardır ve bu genç hakkında, sadece çocuklar hakkında uygulanan terbiye tedbirleri uygulanabilir. Sözü geçen bu «önceden tahmin ve idare kaabiliyeti»nin tesbiti, hâkimi zor ve mesuliyetli bir vazife ile karşı karşıya bırakır ve hâkim bunu ancak psikoloji ve psikiyatri alanlarında uzman olan bilirkişilere başvurarak halledebilir.

bb). Gençlerin Muhakemesi Kanunu, yaşları 18-21 arasında olan faillere de uygulanabilir. Fakat bu kimselerin anlama kaabiliyeti ve ruhi gelişme bakımından 14-18 yaşları arasındaki faillere eşit durumda olmaları ve fiilin tipik bir genç suçu manzarası arz etmesi gerekir. Doktrinde genç suçu olarak kabul edilen suçlar, hırsızlık, soygun, dolandırıcılık, cinsiyet ile ilgili suçlar, trafik suçları ve müessir fiillerdir.

Alman Doktrininde «Heranwachsende» tabiri ile ifade edilen 18-21 yaşları arasındaki fail, vücutça gelişmiş olmakla beraber, ruhi ve fikri gelişmesini tamamlamamışsa, Gençler için ceza hukuku işe müdahale etmekte ve gelişmenin eşğinde bulunan yarı yetişkini kurtarmağa çalışmaktadır.

ç) *Genel mahkemelerin yetkili olduğu istisnai haller :*

Gençlerin sadece genç mahkemelerinde muhakeme edilmesi prensipine, ihtisas sahibi genç mahkemeleri kurulmasını gerektiren sebeplerden daha önemli bazı gerekçelerle birkaç istisna getirilmiştir. Bu istisnalar 102-104. maddelerde düzenlenmiştir. Genel mahkemelerin yetkili olduğu bu özel durumlarda dahi kural

olarak «Gençlerin Muhakemesi Kanunu» tatbik edilecek ve gençler için ceza hukukunun müeyyideleri uygulanacaktır. Yapılan muhakeme sonunda genç hakkında eğitim tedbirlerine hükmetmek icap ederse, genel mahkemenin hâkimi bu tedbirlerin seçimini ve bu tedbirlere hükmedilmesini vesayet hâkimine bırakmak zorundadır (m. 104/IV).

Genel mahkeme önünde görülmekte olan ve sanığı bir genç olan davada Gençlerin Muhakemesi Kanununun hangi hükümlerinin uygulanma alanı bulacağı 104. maddenin 1. no. sunda 14 bent halinde sayılmıştır. Bu hükümlerin uygulanması mecburî olup, bunlar haricinde hâkim lüzum gördüğü takdirde JGG'nin muhakeme ile ilgili diğer maddelerini de tatbik edebilir (m. 104/2).

Genç Mahkemelerinin gençlerin muhakemesinde yetkili olmadığı istisnaî haller şunlardır :

a) En önemli hal gencin muhakemesinin bağlantı sebebi ile bir yetişkinin muhakemesi ile birleştirilmesidir (m. 103). Muhakemeler, ağırlık noktalarına göre ya genç mahkemesinde veya genel mahkemede birleştirilerek görülürler (m. 103/2). Muhakemeler genç mahkemesinde birleştirilirse, yetişkinin muhakemesi sırasında, yetişkin hakkında genel kaideler uygulanır. Birleştirme için her şeyden önce StPO 2 ve 3. maddelerinde birleştirme için aranan şartlar gerçekleşmiş olmalıdır. Meselâ yaşları 21 in üstünde ve altında olan faillerin fiili iştirâk halinde işlemeleri halinde bağlantı mevcuttur. Bundan başka hakikatın araştırılması veya sair önemli sebeplerden dolayı birleştirmede lüzum şartı gerçekleşmiş bulunmalıdır (19). İş basitse, veya birleştirilecek davalardan biri gencin ebeveyni hakkında açılan bir dava ise, birleştirilerek muhakeme uygun olmaz. Aynı sanığın bir kısmını 21 yaşını doldurmadan diğer bir kısmını ise, 21 yaşını doldurduktan sonra işlediği suçların muhakemesi, suçların ağırlık merkezini genç suçu karakteri taşıyan suçlar teşkil ediyorsa, genç mahkemesinde, eğer genel suçlar teşkil ediyorsa, genel mahkemelerde birleştirilirler.

bb — Yargıtay, Yüksek Eyalet Mahkemesi (Oberlandesgericht) veya bölgesinde yüksek eyalet mahkemesi kurulu bulunan

(19) Kern - Roxin, s. 290.

bir asliye mahkemesinin Devlet Güvenlik Dairesi (Staatsschutzkammer) (74/a GVG) ilk derece mahkemesi olarak yetkili ise, bu mahkemelerin görev itibarile yetkisine giren ceza iş'lerinde gençler ve yarı yetişkinler, sayılan mahkemelerde muhakeme edilirler (m. 102, 112) (20).

cc) Gençlerin genel mahkemelerde yargılanacakları yukarıda sayılan hallere mukabil, çocuğun veya gencin menfaati gerektiriyorsa, veya gencin veya çocuğun, bir yetişkinin kaideleri ihlâl etmesine karşı korunması gerekiyorsa, yetişkinler de genç mahkemeleri tarafından yargılanabilirler (26 GVG Jugendschutzgerichte) (21).

2) Savcı :

Yetişkinlerin muhakemesinde olduğu gibi, gençlerin muhakemesinde de, hazırlık soruşturmasında araştırma muamelelerini yapmak, davayı açmak ve yürütmek savcının görevidir. Savcının gençlerin muhakemesindeki vazifeleri şöylece sayılabilir :

a) Gençlerin muhakemesinde yardımcı teşkilâtın katılması, gencin şahsî halleri hakkında araştırmaları yürütmek (m. 43, 38, III) (21a).

b) Yetişkinlerin fiillerinin bir çocuğu veya bir genci mağdur etmesi veya bu sayılanları doğrudan doğruya tehlikeye düşürmesi hallerinde GVG'nin 26. maddesine göre genç mahkemeleri de yetkili olduğundan, genç mahkemelerindeki savcı bu davaları da hazırlar.

c) 44. maddeye göre, gence hürriyeti bağlayıcı ceza verme ihtimali varsa, savcı davayı açmadan önce genci dinlemelidir.

d) Sönsoruşturmada iddia faaliyetini yürütür.

e) Lüzumlu görürse, kanun yoluna başvurur.

Gençlerin muhakemesinde savcılıklara, genç işlerinde tecrü-

(20) Erçman, s. 77.

(21) NJW 60, 56 v.d.

(21b) 38. maddenin III. fıkrasının 3. cümlesi 74 değişikliği ile kaldırılmıştır. Kaldırılan hüküm kabahatlerden bahsetmekte idi. Drucksache I, s. 329.

beli ve eğitime kabiliyeti olan savcılarının tayin edilmesi gerekmektedir (m. 36, 37) (22).

Yetişkinlerin muhakemesinde StPO'nun 451/1. maddesine göre, infaz savcı tarafından idare edildiği halde, gençler hakkındaki mahkeme kararlarının infazını genç hâkimi (Jugendrichter) idare eder (m. 82).

3) Şahsî davacı ve katılan :

Yaşları 14-18 yaşları arasında olan gençlerin muhakemesinde şahsî dava yolu kabul edilmemiştir. Zira suçdan zarar gören şahıs, gençlerin muhakemesindeki eğitim gayesini gözönünde tutmaksızın, kendi sübjektif hak ve menfaatlerini korumaya çalışacaktır. Gene aynı gerekçelerle gençlerin muhakemesinde katılma da kabul edilmemiştir. Ancak, şahsî dava yolu ile takip edilebilen suçlarda savcı, koğuşturmanın gencin eğitimi için faydalı olacağını veya suçdan zarar görenin eğitim gayesine ters düşmeyen haklı bir menfaatinin bulunduğunu görürse, koğuşturma yapılabilir (m. 80/1).

Buna mukabil gencin açtığı şahsî davaya karşı şahsî davada sanık durumunda olan şahıs karşılıklı dava açabilir, fakat neticede genç hakkında hürriyeti bağlayıcı cezaya hükmedilemez (m. 80/2).

Yaşları 18-21 arasında olan yarı yetişkinlerin muhakemesinde ise, genel kaideler tatbik olunur ve gerek şahsî dava ve gerekse kamu davasına katılmak imkânı mevcuttur. Ancak yetkili hâkim genç hâkimidir (23).

4) Sanık :

Bir kimsenin sanık sıfatını alabilmesi için fiili işlediği sırada en az 14 yaşında olması gerekmektedir, ve muhakeme ehliyeti ceza muhakemesi şartlarındandır (24) ve genç, fiili işlediği sırada ahlâkî ve ruhî gelişmesi itibarile fiilinin hukuka aykırılığını anlayabilecek ve buna göre davranabilecek derecede olgun ise,

(22) Erçmen, s. 56.

(23) Schaftstein, s. 137.

(24) Eberhard Schmidt, s. 72.

ceza hukuku bakımından sorumludur. Yeteri kadar olgun olmadığı için, ceza hukuku bakımından sorumlu olmayan genç hakkında, bu gencin eğitilmesi gayesile hâkim, vesayet hâkiminin hükmedebileceği tedbirlere hükmedebilir (m. 3). Failin suçu işlediği sırada 14 yaşından küçük olduğu muhakeme sırasında anlaşılırsa, düşme (Verfahrenseinstellung) kararı verilmesi gerekir, beraat kararı verilemez (25). Gençlerin muhakemesinde kimlerin sanık olacağı JGG 1. maddesinde gösterilmiştir. Sanığın yaşı genel hükümlere göre hesaplanır. Yaş hakkında tereddüt olduğu takdirde, bu sanık lehine çözülür (26). Sanık tam 14 yaşında ise, cezadan muaf tutulur ve sanığın yanlış bir yaş grubuna sokulması kanun yoluna başvurulması için bir sebep teşkil eder. 14 yaşından küçük bir çocuğu mahkûm eden kesinleşmiş son karar yoklukla malûldur (27).

5) Müdafî :

Yetişkinlerin muhakemesinde olduğu gibi gençlerin muhakemesinde de, sanık her zaman bir müdafîin yardımından faydalanabilir. Müdafî genç tarafından seçilip görevlendirilebileceği gibi, kanunî temsilci veya eğitim hakkı sahibi tarafından da seçilebilir. Genç Mahkemesi Kanununda genç hâkimlerinin, halktan hâkimlerin (Juggendschöffe) ve savcılarının seçiminde, sayılan şahıslarda eğitime kabiliyeti ve tecrübe sahibi olmak şartları arandığı halde, müdafî bakımından böyle bir şart aranmamıştır.

Genel olarak müdafî tayininin mecburî olduğu hallere (StPO 140) ilâveten gençlerin muhakemesindeki özellikler sebebiyle aşağıda sayılan hallerde de başkan sanığa bir müdafî tayin eder:

a) Kanunî temsilci ve eğitim hakkı sahibinin bu haklarına m. 67/1-4 uyarınca son verilmişse,

b) Sanığın gelişme durumunu (m. 73) incelemek ve bu hususta bir bilirkişi raporu hazırlamak için sanığın resmî bir müessesede gözaltına alınması gerekiyorsa.

(25) Grethlein - Brunner, s. 27.

(26) BGHst 5-366.

(27) Grünwald, ZstW, 64/250.

Sadece bu sayılan hallerde 68. madde ile ilgili genelge (Richtlinien) gereğince müdafinin tecrübe sahibi olması ve iyi bir eğitici olması şartları aranmaktadır.

6) *Kanunî temsilci ve eğitim hakkı sahibi :*

Gencin işlediği suçun hukukî neticeleri ve bilhassa disiplin araçları ve hürriyeti bağlayıcı ceza, ebeveynin eğitim hakkına önemli bir müdahaledir. Diğer taraftan hükmedilen eğitici tedbirlerin uygulanmasına ailenin katkısının arttığı nisbette başarı ihtimali de fazlalaşmaktadır. Buna mukabil aile eğitici tedbirler ihtiva eden hükmün infazında güçlükler çıkartırsa, görevlilerin vazifelerini yapmasına engel olur. Bu sebeplerden dolayı kanunkoyucu gençlerin muhakemesinde ana - baba ve kanunî temsilciye süje sıfatı vermiş ve muhakeme hukuku hak ve vazifeleri tanımıştır (m. 67).

Kanunî temsilci ve eğitim hakkı sahibinin kim olduğu medenî hukukun kriterlerine göre saptanır. Bu hakkı kullanacak şahıslar birden fazla ise, herbirisi tek başına bu hakkı istimal edebilirler. Ayrıca duruşmada hazır bulunan, hazır bulunmayı temsil ediyor sayılır ve davetler ve bildirimlerin bir tanesine yapılması yeterlidir (m. 67/5).

Kanunî temsilci ve eğitim hakkı sahibinin duruşmada bulunmak hak ve ödevleri vardır. Muteber mazeretleri olmaksızın duruşmada hazır bulunmazlarsa, tanıklar hakkında uygulanan hükümler, bu şahıslar hakkında da uygulanır (m. 50/2) ve zorla getirilirler. Fakat gençlerin muhakemesinde üstün tutulan eğitim gayesi haklı gösteriyorsa, kanunî temsilci ve eğitim hakkı sahibi hazır bulunmaksızın da duruşma yapılabilir.

Kanunî temsilci ve eğitim hakkı sahibi, sanığa, tanıklara ve bilirkişilere sualler sorabilir, araştırma muamelelerinde meselâ keşifte hazır bulunabilirler (m. 67/1), fakat bu sayılan yetkileri sanığın sual sorma veya araştırma muamelelerinde hazır bulunma yetkisi mevcut olduğu sürece vardır.

Sanığa yapılan bildirmeler kanunî temsilci ve eğitim hakkı sahibine de tebliğ edilir (m. 67/2). Ayrıca StPO'nun kanunî temsilciye tanımış olduğu müdafî seçme ve kanun yoluna başvurma

hakkı, gençlerin muhakemesinde eğitim hakkı sahibine de tanınmıştır (m. 67/3).

Şayet kanunî temsilcinin veya eğitim hakkı sahibinin gencin suçuna iştirâk ettiği şüphesi varsa, veyahut adı geçenler bu yüzden mahkûm olmuşlarsa, yukarıda zikredilen haklarını kullanmaktan hâkim kararı ile menedilebilirler (m. 67/4). Eğitim hakkı sahiplerinden birisinin (meselâ babanın) bu hakkı geri alınır- sa, diğerinin de hakkını kötüye kullanacağından korkulursa, onun (yani ananın) hakkı da geri alınabilir. Bu gibi hallerde sanığın hakları tayini artık mecburî hale gelmiş olan müdafî tarafından ve ona ilâveten vesayet hâkimi tarafından tayin edilen ve (Prozesspfleger) tâbir edilen şahıs tarafından korunur (m. 67/4 ve 68/3).

7) Gençlerin muhakemesinde yardımcı teşkilât :

Gençlerin muhakemesinde özel gaye, gencin eğitilmesi olunca, bu gayeye erişmek için özel bir teşkilât kurulması gerekmektedir.

Yetişkinlerin muhakemesinde de, bir adlî yardım mefhumu vardır, fakat bunun işleyiş gayesi değişiktir. Gençlerin muhakemesinde, yardımcı teşkilât 38. maddede düzenlenmiştir. Bu teşkilât gençlerin muhakemesinin genel muhakemelerden farklı olduğunu gösteren belirtilerden biridir. Teşkilât hem mahkemeye hem de genç suçluya yardımcı olmaktadır.

a) *Mahkemenin araştırma faaliyetine yardım:* Hem failin gelişme durumunun (Reifegrad) tesbiti için (m. 13, 105) hem de eğitim gayesini hâsıl edecek tedbirlerin seçilmesi için, failin şahsiyetinin ve yaşadığı çevrenin titiz bir araştırma sonucu tanınması gerekmektedir. Ne hâkim, ne savcı, ne de polis, bu zaman alıcı ve belli bir ihtisası gerektiren araştırma faaliyetini kendisi yapamaz. Bu teşkilâtın belli başlı vazifelerinden birisi, bahsi geçen araştırmayı yapmaktır.

b) *Sanığı eğitme:* Bu ikinci vazife gencin yardıma muhtaç olmasından doğmaktadır. Genç, muhakeme sırasında olduğu gibi, hükmün kesinleşmesinden sonra da, yardımcı teşkilât mensupları tarafından gözetilir ve kötü yola kaymaması için, aile, iş ve mahalle muhitinde eski itibarını kazanması gayesile, gerekli

tedbirler alınır. Teşkilâtın bu iki vazifesini yapabilmesi için genç sanığın şahsiyetini yakından tanınması şarttır. Bu ise, ancak tam objektif davranıldığı takdirde mümkün olabilir. Teşkilât mensubu araştırmacı bir müdafî gibi, sadece sanığın lehine olan hususları ileri sürmeyecek, aynı zamanda objektif olmak için, aleyhe olan vakıalarla da ilgilenmek zorunda kalacaktır. Ancak gence faydalı olabilmesi için onun itimadını da kazanması gerektiğinden, yardımcı teşkilât mensubu halli zor bir mesele ile karşıkarşıya bulunmaktadır.

c) *Gençlerin muhakemesinde yardımcı teşkilât mensuplarının muhakemedeki hukukî durumları:* 38/1. maddeye göre, genç suçlulara yardım, gençlerin muhakemesinde yardımcı teşkilât ile işbirliği halinde bulunan «genç büroları» (Jugendamt) tarafından yapılır. JWG'nin 4. maddesinde de, genç suçlulara yardım etmenin genç bürolarının vazifesi olduğu belirtilmiş ve bu teşkilâtın kuruluş, organizasyon, vazife ve yetkileri, JWG'nin 4 - 11. maddeleri arasında sayılmıştır.

Gençlerin muhakemesinde yardımcı teşkilâtın muhakeme hukukunda nev'i şahsına münhasır bir statüsü vardır:

aa — Bir genç veya yarı yetişkinin muhakemesinde yardımcı teşkilâta başvurulması mecburidir. Teşkilât (Jugendgerichtshilfe) re'sen de muhakemeye iştirâk edebilir. Evvelce sadece önemli olmayan işlerde yardımından sarfınazar edilebiliyordu. 1974 değişikliği ile bu istisna da kaldırılmış ve her halde işe teşkilâtın karışması *mecburî* hale getirilmiştir (27a).

bb — Teşkilât temsilcisine, tutuk sanık ile, bir müdafî gibi sözlü ve yazılı muhaberat yapma yetkisi tanınmıştır (m. 93/3).

cc — Temsilci isterse kendisine duruşmada sözverilebilir, direktiflere (Weisungen) hükmedilmesi ihtimali varsa, teşkilât temsilcisi herhalde dinlenmelidir (değişik m. 38/3); buna mukabil temsilci sanık ve şahitlere kendiliğinden sualler soramaz ve kendi başına kanun yoluna başvuramaz.

çç — Muhakemeye teşkilâtın iştirâkine mani olunması, temiz sebebi yapılabilen bir hukuka aykırılıktır.

(27a) Schulz, Berke, Müller, s. 603.

Gençlerin muhakemesinde sùjeleri ve bunların yetki ve ödevlerini bu şekilde gördükten sonra, gençlerin muhakemesinin nasıl yapıldığına değinmek istiyoruz.

III) Muhakemenin işleyişi :

1) Önsoruşturma :

Genel muhakeme usulünde olduğu gibi, gençlerin muhakemesinde de önsoruşturmada yetkili makam savcılıktır. Önsoruşturma sırasında yapılan ve gençlerin muhakemesinde özellik taşıyan hususlardan birisi gencin şahsiyetinin araştırılması, bir diğeri ise, bilirkişi incelemesidir.

A) Şahsiyetin araştırılması :

Savcılığın önsoruşturmadaki vazifesi sadece olayı aydınlatmak değil, aynı zamanda failin şahsiyetinin de araştırılmasını kapsamaktadır. JGG 43'ün belirttiği gibi, muhakemenin başlaması ile bu faaliyete de girişmek gerekir. Şahsiyetin araştırılması gayesile gencin kabiliyetleri ve vücut ve ruhî özellikleri açıklığa kavuşturulmalıdır. Diğer taraftan daha önceki hukuka aykırı davranışlarının da ortaya konulması, bu cümleden mütalâa edilmelidir (28). Şayet genç tutuk ise, savcı, şahsiyetin araştırılması gayesile, tutukluğu infaz eden makamdan, gencin kurumdaki davranışı ve özellikleri hakkında bilgi ister (29).

Savcılığın şahsiyet araştırması faaliyetini yaparken, birinci derecede yardımcısı «gençlerin muhakemesinde yardımcı teşkilât» (Jugendgerichtshilfe) olmaktadır. Bu teşkilâtın organlarından olan «Genç makamları» (Jugendamt) gencin muhakeme edileceğinden derhal haberdar edilmeli ve genç hakkında bir rapor hazırlaması istenilmelidir. Bu raporun hazırlanması sırasında özel meslekî eğitim görmüş olan genç suç kolluğundan istifade olunacaktır.

Şahsiyet hakkında bilgi alınacak kaynaklar arasında gencin ailesi, okulu ve meslekdaşları gelmekte ve ayrıca şahsiyetin araş-

(28) Peters, s. 526.

(29) Grethlein, Gerhard: s. 138.

tırılması için eğitim hakkı sahibi ve kanunî temsilcinin de dinlenmesi gerekmektedir.

Sanık hakkında hürriyeti bağlayıcı ceza verilmesi ihtimali varsa, m. 44'e göre dava açılmazdan önce sanığın savcı tarafından dinlenmesi lâzımdır. Dostça bir konuşma havası içinde geçmesi temenni edilen bu dinlenmenin gayesi, dava açılmazdan önce failin şahsiyeti hakkında bir fikir edinmek ve cezaî mesuliyetinin olup olmadığının kontrolünü kolaylaştırmaktır. Sanığın dinlenmemesi hukuka aykırılık teşkil etmekle beraber, bir temyiz sebebi yapılamaz (30), (30a).

B) Bilirkişi incelemesi :

Genç suçlunun şahsiyetinin araştırılması için çoğu zaman hâkim ve savcının faaliyeti yeterli olmayabilir ve bu işten iyi anlayan bir kimsenin işe müdahale etmesi gerekebilir. Bazı hallerde genç suçlunun bir hastahanedeki gözaltına alınması dahi icap edebilir. Hatta bazen hâkim hükmedeceği cezanın vereceği neticeler bakımından da bilirkişiye başvurmak zorunluğunu duyabilir. Gecikmeyi önlemek bakımından mümkün olduğu nisbette önsoruşturma sırasında dahi bilirkişiye başvurulmalıdır. (m. 43/3). Kamu davası açılırsa, bilirkişi raporunun genel prensiplere uygun olarak duruşmada sözlü olarak sunacaktır.

Sanığın gelişme durumu hakkında bilirkişi raporu tanzim edilebilmesi için, sanığın bir hastahanedeki müşahede altına alınması gerekebilir. Önsoruşturma sırasında sanığın müşahede altına alınmasına, önsoruşturmanın açılmasına karar yetkisini haiz olan hâkim, bilirkişi ve müdafii dinledikten sonra, karar verebilir.

C) Davanın açılması ve kamu davasının mecburiliği :

Önsoruşturma, ya davanın açılması ile veya savcı tarafından koğuşturmama veya koğuşturmaya son verme kararnamesi ve-

(30) Peters, s. 530.

(30a) 1975 değişikliği ile kaldırılan StPO 169 b'de düzenlenmiş olan, sanığa önsoruşturmanın bitiminden önce bir diyeceği olup olmadığının sorulması şeklinde bir müdafaa hakkı verilmesi, JGG m. 44'e paralel bir hüküm idi.

rilmesile sona erer. Bilhassa genç yeter derecede olgun bulunmamışsa, koğuşurmama kararnamesi verilir (31). Bu sebep ile koğuşurmama kararnamesi verilirse, vesayet hâkimi durumdan haberdar edilir ve gerekli terbiye tedbirlerinin alınması sağlanır.

Kanunda aksi yazılı olmadıkça, gençlerin muhakemesinde de, yeterli şüphe sebepleri (fiili tutamak noktaları) varsa, savcı kamu davası açmağa mecburdur (152/2 StPO). Bu kaideye, 1975 de yeniden düzenlenen StPO 153-154 c maddeler ile bazı istisnalar konulmuş, bu istisnalar JGG ile daha da genişletilmiştir.

Genç işlerinde vesayet hâkiminin şekle bağlı olmaksızın gerekli tedbirlere hükmetmesi, ehemmiyetsiz suçlarda hâkimin bir ihtarı ve eğiticinin işe müdahale etmesi, duruşma yapılarak verilen bir karardan daha etkili olur ve neticeye daha çabuk götürür. İşte bu sebeplerden dolayıdır ki, Federal Almanya'da gençlerin muhakemesinde kamu davasının mecburiliği prensibi yerine aşağıda sayılan hallerde maslahata uygunluk prensipi tatbik edilir.

Değişik 45. maddeye göre savcı şu hallerde koğuşurmama kararnamesi vermektedir (31a) :

1 — Şüpheli ikrar etmişse ve savcı bir sonkarar ile cezalandırmayı gereksiz görürse, hâkimden gence bazı özel yükümlülükler vermesini (Auflagen) ister. Hâkim bu talebe uyarsa, savcı koğuşurmamaya mecburdur.

2 — Savcı şu hallerde de koğuşurma yapmayabilmektedir :

a — Daha önceden, Sulh Hâkiminin ceza vermesini lüzumsuz kılan bir eğitim tedbirine hükmedilmiş bulunuyorsa,

b — StPO 153. maddedeki şartlar gerçekleşmişse (32),

c — Bunlardan başka savcı dava açıldıktan sonra, fiilin cezalandırılmasından sarfınazar edilebileceği kanaatine varırsa, sulh

(31) Furtner: s. 212.

(31a) Kleinknecht, s. 1540.

(32) Kabahatlerde koğuşurmama kararnamesi verilmesini düzenleyen StFO 153. maddenin 1. fıkrası 1975 değişikliği ile kaldırılmıştır. Değişiklikten önce failin kusuru az ve fiilin neticeleri önemli değilse, (StPO 153) savcı hâkimin rızasını almaksızın koğuşurmama kararnamesi verebiliyordu.

hâkimine, sanığa bazı özel yükümlülükler (bir işte çalışmak, trafik derslerine katılmak, verdiği zararı tazmin veya özür dilemek gibi) yüklemesini tavsiye eder. Sulh hâkimi de uygun görürse, savcı koğuşturmaya son verir. Bu gibi hallerde duruşmanın yerine sulh hâkiminin bir «eğitim muhakemesi» kaim olmaktadır ve bu da tatbikat tarafından benimsenmiş durumdadır.

Yetişkinlerin muhakemesinde olduğu gibi gençlerin muhakemesinde de kamu davası, «StPO 200» de yazılı olan hususları ihtiva eden bir iddianame ile açılmakla beraber, gencin eğitimi için kötü neticeler doğuracak şekilde kaleme alınmamalıdır. m. 46'ya göre, iddianamede aile terbiyesinin eksikliği veya meselâ babanın ayyaş, annenin fahişe olması gibi sebeplerle, gencin suça itildiği şeklindeki hususlar makûl bir şekilde kaleme alınmalıdır. Diğer yandan iddianame gence isnat edilen suçu açıkça ortaya koymalı ve lisan bakımından gencin anlayabileceği sadelikte olmalıdır.

2) *Sonsoruşturma* :

A) *Sonsoruşturmanın açılması kararı ve muhakemenin sonraki işleyişi* :

Gençlerin muhakemesinde de önsoruşturmadan sonsoruşturmaya geçilebilmesi için, gerekli şüphe sebeplerinin bulunması, muhakeme şartlarının gerçekleşmiş olması 3. madde an'asında gencin sorumluluğunun bulunması (33) şartı ile genç hâkimi veya toplu sulh mahkemesi sonsoruşturmanın açılmasına karar verir ve buna (Zwischenverfahren) adı verilir.

Şayet genç gelişmesini henüz suçtan doğan sorumluluğunu taşıyacak derecede tamamlamamışsa, sonsoruşturmanın açılması talebi reddedilir.

Gençlerin muhakemesinde takip edilen eğitim gayesinin sonucu olan diğer bir özellik de hâkimin iddianame verildikten sonra, da bu gayeye erişmek için muhakemeye sonverebilmesidir.

- a) Hâkim cezalandırmadan sarfınazar edilebileceğini görürse, ikrar etmiş olan sanığa 45/1. maddede gösterilen özel yükümlülüklerden birini yükleyerek muhakemeye sonverebilir.
- b) 45. maddenin 2. fıkrasına göre, savcının, önsoruşturmada hâ-

kim kararına lüzum olmadan koğuşturmaya sonverebileceği hallerde; yani bir eğitim tedbiri daha önce hükmedilmiş ise, veya StPO 153'deki şartlar gerçekleşmişse, yani failin kusuru az ise hâkim muhakemeye son verebilir (34). c) Sanığın yeteri kadar olgun olmadığı için ceza hukuku bakımından sorumlu olmadığı hallerde muhakemeye son verilebilir.

Koğuşturmaya son verilebilmesi için, savcının görüşünün de aynı yönde olması gerekir. Koğuşturmaya son verme kararı gerekçeli olmakla beraber, eğitimi için zararlı olacağından korkulursa, gerekçeler sanığa bildirilmemelidir (m. 47 II). Bu karara karşı kanun yoluna başvurulamaz.

Bu karar uyuşmazlığı dolayısıyla yargılandığından, yargının otoritesi bahis konusudur ve aynı olay hakkında ancak yeni olay ve yeni delillerin ortaya çıkması halinde, yeniden dava açılabilir (m. 47 III).

B) Duruşma ve Özellikleri :

Duruşma hakkında yetişkinlerin muhakemesinde uygulama alanı bulan StPO'nun 226-275. maddeleri tatbik edilir. Duruşmanın eğitici değeri açıktır, zira duruşmada sanığa işlediği fiilin neticeleri ve kötü tarafları anlatılır, sorumluluğu ortaya konur. Fakat duruşmada gencin eğitimi yönünden sakıncalı olabilecek hususların bertaraf edilebilmesi için bazı kaideler kabul edilmiştir:

a) Gençlerin duruşması halka açık değildir. Şayet açık olsa idi, çekingen ve utangaç olan sanık duruşmada iyice içine kapanık bir hal alacak, kendini ortaya koymayı seven tipler ise, bir tiyatronun başoyuncusu mevkiinde olacaktır (34a). Diğer taraftan fiil ve faili daha geniş bir halk kütlesi tanıyacak ve daha sonra failin cemiyete ayak uydurması zorlaşacaktır.

İşte bu sebeplerle, 48/I madde ile gençlerin muhakemesinde duruşmanın gizliliğini kabul etmiştir. Ancak muhakeme süjeleri, bu arada eğitim hakkı sahibi ve gençlerin muhakemesinde yar-

(34) Furtner: s. 213.

(34a) StPO'da 1975'de yapılan değişiklik ile, 16 yaşından küçük tanıkların dinlenmelerinde de, tanığı koruyucu bazı tedbirlere yer verilmiştir (m. 241a).

dımcı teşkilâtın temsilcisi, suçtan zarar gören şahıs ve suç kolluğu memurları duruşmada hazır bulunabilirler. Eğitim gayesile, hâkim diğer şahısların da, meselâ talebelerin de, duruşmada hazır bulunmasına müsaade edebilir (m. 8/II).

103. madde gereğince, birleştirmenin mecburî olduğu hallerde, genç sanık ile beraber yetişkinler de muhakeme ediliyorsa, duruşma açık yapılır, fakat bu halde dahi genç sanığın menfaati gerektiriyorsa, hâkim duruşmanın gizli yapılmasına karar verir (m. 48/III).

b) *Sanığın hazır bulunması:* StPO'nun bu mevzua tallûk eden hükümleri iki yönlü değişikliğe uğramıştır:

(aa) Gençlerin muhakemesinde sanığın şahsiyetinin yakından tanınması büyük önemi haiz olduğundan, genel muhakeme usulünde sanık hazır bulunmadan duruşma yapılabilen haller (StPO 232-233) gençlerin muhakemesinde daha da daraltılmış ve ancak önemli sebepler bulunması ve savcının da muvafakat etmesi şartları ile sanık hazır bulunmadan duruşma yapılması imkânı tanınmıştır (m. 50/).

bb) Diğer yandan, gencin eğitimi için gerekiyorsa, duruşmanın bazı kısımlarında, meselâ sanığın fiili işleminde ailesinin katkısı eleştirilirken, genç salondan çıkartılabilir ve sonradan kendisine sadece müdafaası için yetecek kadar bilgi verilir (m. 51/1).

Hâkim, sanığın huzurlarında serbestçe konuşamadığını anlarsa veya ortaya konması sanık için zor ve azap verici olan şeylerin açıklanması sırasında, zaman zaman diğer süjeleri de duruşma salonundan çıkartabilir.

c) *Yemin ettirmenin sınırları:* Tanıklara yemin sadece toplu sulh mahkemesi ve asliye mahkemesi önündeki işlerde ettirilir. Genç hâkimi önündeki işlerde ise, tanıklık veya doğru bir beyanın elde edilmesi önemli ise, yemin verilir. Bilirkişiye yemin verilmesinden hâkim daima sarfınazar edebilir (m. 49 I). Böyle bir hüküm, genç sanığın yemininin önemini az görmemesi ve kendisini önemli bir şahıs sanmaması için kabul olunmuştur.

C) Sonkarar :

a — Son kararın gerekçelendirilmesi: Gerekçe hakkında StPO'nun 267. maddesi geçerlidir. Gerekçenin kaleme alınmasında fiilin belirlenmesinin yanısıra failin şahsiyetini ortaya koymaya dikkat etmek gerekmektedir. Gerekçenin bu şekilde hazırlanması, kanun yolu tetkikatı bakımından bir önem ifade etmeyip, hükmün uygulanması sırasında uygulayıcılara ışık tutacaktır. Hükmü uygulayacak olan eğitimciler gerekçeden hâkimin faili nasıl mahkûm ettiğini, suçluluğu hangi noktalarda bulduğunu, ve eğitim işinin hangi noktalara ağırlık verilerek yapılması gerektiğini anlayacaklardır.

b — Son kararın bildirilmesi: Son kararın bildirilmesi StPO 268. maddesi uyarınca yapılır, fakat sanık üzerinde menfi etki yapması olasılığı varsa, sonkararın gerekçeleri sanığa bildirilmez (m. 54/2). Sonkararın bildirilmesi sırasında iyi bir pedagog gibi hareket edilmesi lâzımdır. Zira genç suçluya işlediği fiildeki hukuka aykırılık iyice izah edilmek ve verilen cezanın veya alınan tedbirin haklı ve yerinde olduğuna onu ikna etmek gerekmektedir.

c) Vesayet hâkimine yollama: Bir fiil dolayısıyla terbiye tedbirlerine hükmetmek gerekiyorsa, genç hâkimi bunu ya kendisi tesbit eder veya seçim ve hükmedilmesini vesayet hâkimine bırakabilir. Fakat terbiye tedbirleri ile birlikte hürriyeti bağlayıcı cezaya da hükmedilecekse, terbiye tedbirinin seçimi ve buna hükmedilmesi vesayet hâkimine bırakılamaz (53).

Fakat şayet gencin muhakemesi istisnaî olarak yetişkinlerin muhakemesi önünde görülmekte ise, gerekli tedbirlerin seçimi ve bunlara hükmedilmesi sadece vesayet hâkimi tarafından mümkündür (m. 104/IV).

d — Muhakeme masrafları: Yetişkinlerin muhakemesinde mahkûm olan şahsın muhakeme masraflarını karşılaması kaide olmakla beraber (465 StPO), gençlerin muhakemesinde masrafların gence yüklenmesinden sarfınazar edilebilir (m. 74). Aksi olsaydı, muhakeme masrafları genç üzerinde ayrıca bir para cezası etkisi husule getirecekti. Fakat, genç, masrafları kendi im-

(35) BGH 10, 198 = JZ 158, 32; Grethlein, § 55, Anm. 2c.

kânları ile karşılayabilecek durumda ise ve masrafların yüklenmesi eğitim gâyesine uygun düşecekse, genç muhakeme masraflarına da mahkûm edilebilir.

3) Kanun yolu Muhakemesi :

A) Kanun yolu muhakemesinin kısaltılması :

Genel kaidelere göre kabul edilmiş bulunan istinaf ve temyiz kanun yollarında, Hukuk Devleti ve şahsın hüviyetini korumak mülâhazaları ile konulan kurallar sebebiyle, fiilin işlenmesi ile hükmün infazı arasındaki süre çok uzun olmaktadır. Gençlerin muhakemesinde ise, bu sürenin mümkün olduğu kadar kısa tutulması gerekmektedir. Zira fiilin işlenmesinden hemen sonra verilen bir cezanın etkisi olabilir. İşte bu sebepten dolayı gençlerin muhakemesinde kanun yolu muhakemesini kısaltacak bazı tedbirler alınmıştır.

aa) Kanun yoluna başvurmak yetkisi olan her şahıs sadece bir kanun yolu davası açabilir. Genel ceza muhakemesi hakkında, esas mahkemesi önündeki muhakemede tek hâkimin ve toplu sulh mahkemesinin yetkisine giren işlerde hem doğrudan doğruya hem de istinaftan sonra temyiz yolu tanınmışken, gençlerin muhakemesinde kanun yolu davası açmağa yetkili olan sâjeler sulh hâkimi ve toplu sulh mahkemesinin kararlarına karşı ya asliye mahkemesinin genç suçlular dairesinde istinaf veya Yüksek Eyalet Mahkemesinde (Oberlandesgericht) temyiz kanun yolu davası açabilirler (m. 55 II/1).

Meselâ, sanık toplu sulh mahkemesinin kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurmuşsa, asliye mahkemesinin yeni son kararına karşı savcı, daha evvelden kanun yoluna başvurmamış olmak şartıyla, temyiz kanun yoluna başvurabilir. Fakat sanık, eğitim hakkı sahibi veya kanunî temsilci istinaf yoluna başvurduktan sonra, bunlardan hiçbirisi temyiz kanun yolu davası açamaz (m. 55 II cümle 2) ve geri alma sanığının kabulüne bağlıdır (m. 55 III).

İstinaf kanun yolunun seçilmesi ile temyiz, temyizin seçilmesi ile istinaf kanun yoluna başvurma imkânı ortadan kalkar.

bb) Kanun yoluna başvurma sadece belirli son karar'ara karşı kabul edilmiştir. Bir sonkararda sadece eğitim tedbirlerine

veya terbiye araçlarına hükmedilmiş bulunuyorsa, bu sonkararın sadece suçluluk kısmı dava konusu yapılabilir, fakat alınan tedbirlerin nitelik ve vasıfları tartışma konusu yapılamaz ve başka terbiye tedbiri veya disiplin cezasına hükmedilmesi talep edilmez (m. 55 I).

B) Aleyhte değiştirme yasağı :

Sadece sanık, kanunî temsilci veya eğitim hakkı sahibi veya sanık lehine savcı kanun yoluna başvurmuş ise, kanun yolu muhakemesi sonunda verilen karar sonkararla, cinsi ve yüksekliği itibarile daha ağır bir cezaya hükmedilemez. Bu hususta Genç Mahkemeleri Kanununda özel bir hüküm olmamakla birlikte, Alman CMK. nın ilgili hükümleri tatbik edilirler (36).

Şu hallerde ceza cins ve mahiyeti itibarile daha ağır sayılır.

a) Hürriyeti bağlayıcı ceza (Jugendstrafe) Genç Mahkemeleri Kanununa göre hükmedilecek diğer müeyyidelerden en ağır olanıdır.

b) Hürriyeti bağlayıcı cezanın tecil edilmesi (JGG 27) hürriyeti bağlayıcı cezadan daha hafif olmakla beraber, terbiye tedbiri (Erziehungsmassregeln) ve disiplin aracı (Zuchtmittel) den daha ağırdır.

c) JGG 20. maddeye göre, bir defa tecil edilmiş olan cezanın kanun yolu muhakemesi sonunda tecilinin kaldırılması yasak kapsamına girer

ç) Terbiye tedbirleri ve disiplin araçları arasında en ağırı (Fürsorgeerziehung) Sosyal yardımla terbiyedir. Ondandan sonra (Dauerarrest) devamlı tutma gelir. Diğer 10. maddeye göre verilen özel yükümlülükler arasında, müşahhas olayda gencin aleyhine hangi tedbirin daha aleyhe olduğu ayrı ayrı araştırılır

C) Erken infaz :

Ceza muhakemesinde ana kaide, hükmün kesinleştikten sonra infaz edilmesi olmakla beraber, gençlerin muhakemesinde son-

(36) Schaffstein, s. 134.

kararın verilmesinden sonra, kesinleşmesini beklemeden infaz JGG'nin 56. maddesile düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, bir sanığın çeşitli fiillerinden dolayı JGG nin 31. maddesine göre, bir cezaya hükmedilmiş ise, bu son karar hakkında kısmen kanun yoluna başvurulması halinde, kanun yolu davasına bakmakta olan yargılama makamı sanığın menfaati olması şartı ile ve sanığın kusurlu olduğu sabitse, hükmedilen tedbirlerden bazılarının erken infazına karar verebilir (JGG 56 I). Meselâ iki ayrı suçundan dolayı iki yıl hürriyeti bağlayıcı cezaya çarptırılan genç, suçlarından birisini işlemediğini ve bundan dolayı haksız yere ceza verildiğini ileri sürerek, istinaf kanun yoluna başvurursa, istinaf mahkemesi bir sene hapis cezasının çekilmeye başlanmasını hükmedebilir. Zira, eğitici bir tedbir olan hürriyeti bağlayıcı cezanın her an çektirilmeye başlanması, gencin menfaatinedir. İstinaf mahkemesinin bu kararına karşı acele itiraz yolu tanınmıştır (JGG 56 II) (37).

(37) Schaffstein, 135.

BİBLİYOGRAFYA

- Bellon, Richard; *Anwendungsbereich und Wirksamkeit der bestimmten Jugendstrafe*; Köln, Berlin, Bonn, München, 1966.
- Bresser, Paul H.; *Grundlagen und Grenzen der Begutachtung jugendlicher Rechtsbrecher*; Berlin, 1965.
- Dönmezer, Sulhi; *Kriminoloji*, İstanbul, 1975.
- Diskussionsentwurf für ein Gesetz über die Rechtsmitteln in Strafsachen, Dezember 1975.
- Eberhard, Schmidt; *Lehrkommentar zur Strafprozessordnung*; Teil 1, Göttingen, 1952.
- Erçmen, Sevinç; *Die Organisation und Aufgabe der Jugendgerichte in den USA, in Deutschland und in der Türkei*; Hamburg, 1964.
- Drucksache I; *Entwurf eines Einführungsgesetzes zum Strafgesetzbuch*, Bundestagsdrucksache 7/550 vom. 11.5.1973.
- Furtner, Georg; *Das Urteil im Strafprozess*; Darmstadt, 1970.
- Grethlein - Brunner; *Jugendgerichtsgesetz*, 3. Aufl., Berlin, 1969.
- Grethlein, Gerhard; *Jugendgerichtsgesetz*, 2. Aufl., Berlin, 1965.
- Grünwald; *Die Frage der Nichtigkeit von Strafurteilen*; ZstW 60, 250.
- İçel, Kayıhan; *Federal Almanya'da Genç Suçlular İçin Ceza Hukuku*; İHFM, c. XXXIV, sy. 1-4, Ayrı Bası.
- Kern - Roxin; *Strafverfahrensrecht*; 12. Aufl., München, 1974.
- Kleinknecht Theodor; *Strafprozessordnung*, München, 1975.
- Kunter, Nurullah; *Ceza Muhakemesi Hukuku*; 5. Bası, İstanbul, 1974.
- Lehrbriefe; *Lehrbriefe für Übungs- und Jugendleiter des Deutschen Sportbundes*; Frankfurt, 1969.

- Maurach, Reinhard; *Das Jugendstrafrecht, Schuld und Sühne*; München, 1960.
- Peters, Karl; *Strafprozess*; 2. Aufl., Karlsruhe, 1966.
- Şensoy, Naci; *Çocuk Suçluluğu ve Küçüklük - Çocuk Mahkemeleri ve İnfaz Müesseseleri*; İstanbul, 1949.
- Schaffstein, Freidrich; *Jugendstrafrecht*; 2. Aufl., Stuttgart, 1966.
- Schulz/Berke - Müller; *Strafprozessordnung*, Hamburg, 1975.
- Tan, Hadi; *Çocuk Mahkemeleri ve Alman Çocuk Mahkemeleri Kanunu*; Ad. Cer., 1942.
- Tosun, Öztekin; *Türk Suç Muhakemesi Dersleri (Muhakemenin Yürüyüşü)*; İstanbul, 1973.
- Zeller, W.; *Konstitution und Entwicklung*; Göttingen, 1964.

KISALTMALAR

- Ad. Cer. : Adliye Ceridesi
- BGHst : Bundesgerichtshof (Alman Yargıtayı)
- FGG : Gesetz über die Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit, 1898 (Mahkemelerin serbest yetkileri kanunu)
- GVG : Gerichtsverfassungsgesetz (Mahkemelerin Kuruluşu Kanunu)
- İHFM : İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası
- JGG : Jugendgerichtsgesetz (Genç Mahkemeleri Kanunu)
- JWG : Jugendwohlfahrtsgesetz (Gençlerin Korunması Kanunu)
- NJW : Neue juristische Wochenschrift (Dergi)
- StGB : Strafgesetzbuch (Alman Ceza Kanunu)
- StPO : Strafprozessordnung (Alman Ceza Muhakemesi Kanunu)
- ZstW : Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (Dergi)